Вступ до ДРУГОГО ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПЕТРА

Петро написав це Послання (як і своє 1 Послання) до загальної аудиторії – християн, розсіяних по всьому світу. Імовірно, він наближався до кінця свого земного життя. Він дуже непокоївся, щоб християни, до яких він звертався, продовжували духовно зростати й розвиватися. Вони повинні уникати негативного впливу тих, хто хоче відвернути їх від пізнання Бога і Христа. Петро написав, щоб нагадати їм про це (1:12; 3:1).

Зміст

1:1–2	Вітання
1:3–11	Розкриття теми Послання
1:12–21	Нагадування про достовірність божественного пізнання/Писання
2:1–22	Застереження проти лжевчителів
3:1–13	Роз’яснення стосовно кінця світу
3:14–18	Заключні увіщання

Головна тема

Петро проголошує головну мету Послання в 1:8, 10. У світлі «пізнання» (1:3) Божої волі спасти грішників та зробити їх зрілими християнами, ми не повинні бути бездіяльними та безплідними в цьому пізнанні (1:8), намагаючись утвердити наше покликання та обрання (1:10). Ключове слово «пізнання» зустрічається в Посланні 16 разів. Єдиний спосіб догодити Богові – це пізнати Його волю і жити відповідно до неї («покажіть у вашій вірі», 1:5; «роблячи так», 1:10). Потрібно «докладати усі старання» у цьому прагненні (1:5, 10; 3:14). Таким чином, зростання є необхідним (3:18).

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 5

ДРУГЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПЕТРА

[1:16–21] Петро тут посилається на важливу подію преображення Христа, коли Бог буквально промовив з небес безпосередньо до нього, Якова та Івана (Матвія 17:5) і наголосив, що Ісус є Його улюбленим Сином і всі повинні слухати Його. Петро зазначає, що Святе Письмо, надане нам пророками, є таким саме певним і авторитетним, як і голос Бога, Який говорив на горі преображення. Крім того, «пророче слово», що означає всі старозавітні писання, не виникло саме по собі чи у свідомості тих, хто їх написав (що означає «власне тлумачення»). Писання не виникло з «волі людини»; воно не було результатом людських досліджень, особистих думок чи мислення його авторів[1]. Натомість, Святе Письмо було створено, як «звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим» (переклад І. Огієнка). «Проваджені» означає «перенесені» або «принесені»[2], отже, були зворушені або під впливом руху[3]. По суті, Святий Дух **підхопив** авторів, пророків і привів їх до обраної **Ним** мети[4]. Це означає, що Святе Письмо, хоч і написане за допомогою людей, було настільки кероване Богом, що отримані в результаті писання є справді Божими.

1:20 аАбо *походження*

2:3 аУ М-тексті – *не забариться.*

[2:7–8] Лот сам вирішив жити в нечестивому місті Содомі (Буття 13:12–13). Він навіть запропонував своїх двох незайманих доньок на поталу розлюченому натовпу гомосексуалістів (Буття 19:5–8). Пізніше він, сп'янівши від вина, запліднив своїх дочок, хоч і несвідомо (Буття 19:30–36). Кожен, хто трохи знайомий зі старозавітною історією, напевно, знає про Лота та його негаразди. Тому декого непокоїть те, що його в Новому Заповіті названо «праведним». Насправді Петро тричі використав слово «праведний» для опису патріарха в цьому тексті (2:7–8). Чому Петро неодноразово назвав Лота «праведним», коли з Книги Буття виникає зовсім інший образ Лота? Чи справді Лот був праведним? Чи Біблія суперечить сама собі?

По-перше, слід пам'ятати, що хоча автор тієї чи іншої книги Біблії міг написати про конкретні гріхи та нерозумні вчинки якоїсь особи, це ще не означає, що ця особа не могла бути праведною. З усіх людей, які коли-небудь жили, лише Христос був єдиною досконалою людиною. Хоча Ной, Авраам, Мойсей тощо вважалися вірними, вони іноді не корилися Божій волі та чинили нерозумно або боягузливо. Бог ніколи не виправдовував їхній непослух, а лише їхню вірність. Згадайте також повію Рахаб. Хоча Бог не схвалював її розпусту, вона «з діл оправдалася, прийнявши розвідників і вивівши *їх* іншою дорогою» (Якова 2:25). Те, що Бог у Своїй милості врятував Рахаб від загибелі під час знищення Єрихону, не означає, що Він потурав її колишнім сексуальним гріхам. Так само і те, що Петро назвав Лота праведним, не означає, що Лот був досконалим. Навіть сам апостол Петро, який також служив пресвітером у Господній Церкві, був винним у запереченні, що він навіть знав Господа, через брак віри (Матвія 26:69–75), і лицемірному ухиленні від спілкування з християнами з язичників (Галатів 2:11–14).

По-друге, слова Петра про праведність Лота слід розглядати в належному контексті. Подібно до того, як Ной був острівцем праведності, оточеним з усіх боків морем безбожності (2 Петра 2:5), і Лот був оточений надзвичайно «безбожними», «розбещеними», «беззаконними» мешканцями Содому (2:7–8). Хоча Лот був далеко не досконалим, він не був безбожним, розбещеним і беззаконним мешканцем Содому; він був праведним. Лот відокремився від беззаконня мешканців міста і навіть «день у день мучив *свою* праведну душу», коли бачив і чув їхні безбожні діла (2:8).

Хоча пропозиція Лота віддати своїх дочок содомітам не може бути виправданою (на відміну від дій Авраама в Єгипті та Ґерарі, коли він дозволив місцевим царям забрати його дружину, щоб зберегти своє життя; див. Буття 12:10–20; 20:1–18), Буття 19 чітко вказує на різницю між праведністю Лота та нечестям мешканців Содому. Навіть самі содоміти натякали на це, коли заявляли, що Лот «береться бути суддею» (Буття 19:9). Саме на цій відмінності наголошує тут Петро – не на тому, що Лот був досконалим, а на тому, що він залишився незаплямованим беззаконням, поширеним у всьому Содомі. Як і християни сьогодні, які прагнуть ходити у світлі, хоча й недосконалі (1 Івана 1:5–10), Лот був праведним чоловіком, який також припустився деяких пам'ятних помилок.

2:17 aNU-текст опускає *імла.*

2:18 aУ NU-тексті – *ледве втікають.*

[2:20–21] Християни «втекли від опоганення світу». Проте вони можуть повернутися у світ і стати «знову оплутані ним» та «потерпіти поразку», через що опиняться ще в гіршому стані, ніж вони були до того, як стали християнами. Наведена Петром приказка підтверджує це. Нехристиянин як хворий пес. Викинувши вміст свого шлунку, він стає здоровим, тобто християнином. «Повернутися до своєї блювотини» означає повернутися до свого дохристиянського стану. Друга ілюстрація порівнює нехристиянина зі свинею, яка валяється в багні, бруді та болоті гріха. Коли свиня виходить із багна й омивається, це нагадує як нехристиянин стає християнином, покинувши бруд гріха, омившись під час хрещення, а потім знов повертається до гріха, – як свиня, яка повертається до багна.

2:22 aПриповісті 26:11

3:2 aУ NU-тексті та M-тексті – *заповіді апостолів вашого Господа і Спасителя* або *заповіді ваших апостолів Господа і Спасителя.*

[3:4–6] *Більше про всесвітній потоп дивіться Спеціальний розділ на стор. 66 коментарів до Буття.*

[3:8] Фразу «один день у Господа – немов тисяча років» часто використовують, щоб додати тисячі років до шестиденного біблійного творіння. Складається враження, ніби кожного разу, коли йдеться про дні творіння, хтось згадує, що ці дні могли бути довгими періодами часу. Зрештою, в Біблії дійсно сказано: «один день у Господа – немов тисяча років, а тисяча років – неначе один день!». Але чи справді ця фраза підтверджує теорію «День – вік», як багато хто припускає?

По-перше, Петро не сказав: «Один день у Господа – це тисяча років, а тисяча років – це один день». Насправді апостол написав: «Це одне хай не буде приховане від вас, улюблені: один день у Господа – **немов** тисяча років, а тисяча років – **неначе** один день!». Тут Петро використав фігуру мови, відому як порівняння, щоб порівняти день із тисячею років. Справа не в тому, що один день точно дорівнює тисячі років або навпаки, а в тому, що вони подібні, з огляду на конкретний контекст 2 Петра 3.

У цьому контексті Петро нагадав християнам, що в останні дні з'являться «кепкуни», які казатимуть: «Де обітниця Його [Ісуса] приходу?» (вірші 3–4). Він також сказав, що «небо й земля збережені… для вогню на день суду і погибелі безбожних людей» (вірш 7). Незалежно від того, що кепкуни могли стверджувати про друге пришестя, Петро хотів, щоб Церква знала, що «не бариться Господь з обітницею [повернення], хоч *це* деякі вважають за зволікання, але є довготерпеливий до нас, не бажаючи, аби хтось загинув, *а* щоб усі прийшли до каяття» (вірш 9). А між цими думками зазначено той факт, що плин часу не впливає на виконання Божих обітниць, і конкретно на обітницю Його повернення. Якщо Ісус пообіцяв повернутися 1000 або 2000 років тому, це все одно, ніби Він дав обіцянку вчора. Дійсно, «один день у Господа – немов тисяча років, а тисяча років – неначе один день». На відміну від людей, сплив довгих періодів часу не

впливає на дотримання Богом Своїх обітниць. Час не впливає на спроможність Бога зробити те, що Він обіцяв: «тисяча років – неначе один день» (вірш 8).

Зверніть також увагу на те, що Петро використав слово «день» (гр. *хемера*) і фразу «тисяча років» (*хіліа ете*). Це вже є доказом того, що Бог може передати людині різницю між одним днем і 1000 років. (Щоб порівняння мали сенс, спочатку потрібно зрозуміти буквальну різницю між тим, що порівнюється. Якби різниці не було, було би просто безглуздо використовувати таку фігуру мови). Більше того, у Буття 1 Бог використовував поняття «дні» (євр. *ямім*) і «роки» (*шанім*). Багато хто справедливо сумнівався: «Якщо "день" у Буття насправді дорівнює тисячі років (або якомусь іншому довгому періоду часу), то які "роки" згадуються в Буття 1?» Таке визначення «днів» унеможливлює розумне тлумачення творіння. Отже, факти такі: 1) Бог знає різницю між одним днем і тисячею років; 2) Петро і Мойсей розуміли цю різницю; 3) ті, кому були адресовані їхні послання, розуміли цю різницю і 4) будь-який неупереджений читач сьогодні також може зрозуміти її.

Нарешті, навіть якби 2 Петра 3:8 і можна було б пов'язати з тривалістю днів творіння (хоча логічно та біблійно це неможливо), додавання 6000 років до віку Землі жодним чином не допоможе тим, хто хоче підлаштуватися під концепцію еволюції. Можна додати 600 000 років або 600 мільйонів років і все одно не наблизитися до передбачуваного ними віку всесвіту. Відповідно до еволюційних розрахунків, до «великого вибуху» залишалося б більше 13 мільярдів років і чотири мільярди років по цей бік формування Землі. Дійсно, навіть викривлення сенсу 2 Петра 3:8 не дозволить їм «набрати» потрібні їм мільярди років.

3:9 аУ NU-тексті – *вас.*

3:10 аУ NU-тексті – *оголена/спустошена* (букв. *виявлені*).

[3:10] *Докладніше про прихід Христа дивіться у Спеціальному розділі на стор. 2 коментарів до 2 Солунян.*

[3:15–16] Петро прояснив три важливі моменти, які пояснюють природу натхненності Біблії: 1) Павло писав послання; 2) ці послання класифікуються як «інші Писання», що означає, що листи Павла є **Святим Письмом** так само, як і Старий Заповіт та інші твори Нового Заповіту і 3) ці писання є божественно авторитетними, оскільки перекручувати їх означає накликати на себе «погибель» – очевидне посилання на **Божу** немилість і духовну/вічну шкоду, яка є результатом непокори **Божим** словам, а не людським. Корнилій добре розумів цей принцип, адже, коли Петро прийшов до нього додому, він сказав: «Нині всі ми стоїмо перед Богом, аби слухати все, що **Господь тобі звелів**» (Дії 10:33). Отже, вислів: «Біблією можна довести будь-що» є хибним. Бог мав намір передати конкретні значення через Святе Письмо, і кожна людина повинна вивчати Його Слово та правильно розуміти ці значення.

[3:16] Майже в кожному місті можна знайти кілька різних церковних будівель; при цьому більшість із різних церковних зібрань стверджують, що у своєму вченні та практиках вони керуються тією самою Біблією. З огляду на всі ці різні вірування, які нібито походять з Біблії, можна задатися питанням, чи можливо взагалі зрозуміти Біблію. Багато атеїстів стверджують, що Біблія є заплутаною книгою, повною брехні та/або протиріч, які неможливо зрозуміти. Справді, один атеїст сказав, що Біблія – це «книга, яка настільки незрозуміла, що не тільки "невіруючі" відкидають її, але й ті, хто вважає її істинним словом Божим, не можуть погодитися щодо її тлумачення».

Одне можна сказати напевно: багато тих, хто вважає Біблію істинним словом Божим, не можуть погодитися щодо її тлумачення. Але це не тому, що Біблія є «незрозумілою» книгою, адже існує багато причин, чому люди неправильно розуміють Біблію та не погоджуються щодо її значення. Розгляд кількох із цих причин може допомогти нам краще зрозуміти Біблію.

Деякі люди думають, що оскільки Біблія є Словом Божим, то вона є надто високомовною або надто складною для розуміння. Вони думають, що жодна людина не може зрозуміти Боже Слово,

і тому немає сенсу навіть намагатися це зробити. Проблема такого мислення полягає в тому, що воно суперечить тому, що насправді говорить Слово Боже. У старозавітній Книзі Неемії читаємо: «Езра відкрив книгу перед очима усього народу… І як тільки він *її* відкрив, то весь народ устав. І Езра поблагословив Господа, великого Бога… Підносячи свої руки, вони схилилися і поклонилися Господу долілиць до землі… і левіти пояснювали народові закон, а народ *стояв* на своєму місці. Вони читали з книги Божого закону, **навчаючи, щоб вияснити, і на зборі розуміли**» (Неемії 8:5–8).

Апостол Павло написав: «І ми пишемо вам не що інше, як те, що читаєте і що розумієте; і я сподіваюся, що повністю зрозумієте» (2 Коринтян 1:13). Його думка не могла бути яснішою – слова апостольського послання (як і всієї Біблії) були і залишаються зрозумілими. У Посланні до ефесян міститься подібне твердження: «Тому не будьте нерозумними, але пізнавайте, в чому полягає Господня воля» (5:17). Не треба помилятися: Бог надихнув написання книг Біблії так, щоб люди могли їх зрозуміти.

Деякі люди не розуміють Біблію тому, що приділяють дуже мало часу на її читання. У США опитали багатьох громадян, поставивши їм кілька запитань стосовно основних біблійних концепцій. Результати опитування показали ступінь незнання Біблії: шестеро з десяти людей не змогли точно сказати, хто виголосив Нагірну проповідь; принаймні 50% опитаних не змогли назвати чотири Євангелія в Новому Заповіті; менше половини могли назвати Буття першою книгою Біблії. Вісім із десяти людей вірять, що в Біблії сказано: «Бог допомагає тим, хто допомагає сам собі», а 12% опитаних вважали Жанну Д'арк дружиною Ноя!

Чи варто дивуватися тому, що сьогодні в нашому суспільстві існують розбіжності щодо розуміння Біблії? Дуже мало людей читають Книгу, але при цьому вони стверджують, що знають і вірять тому, що в ній написано. Це нагадує величезну настільну гру, де люди сидять і сперечаються про її правила, але ніколи не звертаються до збірки правил. Чи варто очікувати від такої ситуації чогось іншого, крім плутанини та непорозуміння? Яким би простим не здавалося наступне твердження, воно все ж вірне: єдиний спосіб зрозуміти Біблію – читати її. Апостол Павло написав ефесянам: «коли читаєте, ви можете збагнути моє розуміння Христової таємниці» (3:4). Він також заохочував молодого проповідника Тимофія «приділяти увагу читанню» (1 Тимофія 4:13). Ніщо так не усуває непорозумінь щодо Біблії, як фактичне читання її.

Також правда, що багато людей «неправильно розуміють» Біблію, тому що вона навчає того, чого вони не хочуть чути і виконувати. Замість того щоб змінити своє грішне життя, вони викривлюють Біблію, щоб вона казала те, що їм хочеться. Петро написав стосовно такої ситуації, що деякі ненавчені та нестійкі люди перекручують Святе Письмо «собі на власну погибель» (2 Петра 3:16). Якщо ми будемо чесними з Біблією, замість того, щоб намагатися узгодити її з нашим життям, це допоможе нам краще її зрозуміти.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Benjamin Warfield (1974 reprint), "Inspiration," *ISBE*, ed. James Orr (Grand Rapids, MI: Eerdmans), 3:1474.
2. William Arndt and F.W. Gingrich (1957), *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (Chicago, IL: University of Chicago Press), стор. 862-863.
3. Wesley Perschbacher, ed. (1990), *The New Analytical Greek Lexicon* (Peabody, MA: Hendrickson), стор. 427.
4. Warfield, 3:1475.